

Bruselj, 9.1.2013
COM(2012) 795 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

AKCIJSKI NAČRT ZA PODJETNIŠTVO 2020

Oživitev podjetniškega duha v Evropi

KAZALO

1.	Naš izziv – več podjetnikov za Evropo.....	3
2.	Področje ukrepanja 1 – Podjetniško izobraževanje in usposabljanje v podporo rasti in ustanavljanju podjetij	5
2.1.	Novi temelji: za večjo razširjenost in kakovost učenja podjetništva	5
2.2.	... in nove meje: podjetništvo v visokošolskem izobraževanju	6
3.	Področje ukrepanja 2 – ustvarjanje okolja, ki podjetnikom omogoča uspešnost in rast	8
3.1.	Boljši dostop do financiranja	8
3.2.	Podpora novim podjetjem v ključnih fazah njihovega življenjskega cikla in pomoč pri rasti	10
3.3.	Omogočanje novih poslovnih priložnosti v digitalni dobi.....	13
3.4.	Lažji prenosi podjetij.....	15
3.5.	Iz propada v uspeh: druga priložnost za poštene podjetnike v stečaju	17
3.6.	Regulativno breme: jasnejša in enostavnejša pravila.....	18
4.	Področje ukrepanja 3 – Vzorniki in osredotočenost na posebne skupine	21
4.1.	Novo dojetanje podjetnikov kot vzornikov	21
4.2.	Nova obzorja: osredotočenost na ženske, starejše, migrante, brezposelne in mlade .	22
4.2.1.	Ženske	22
4.2.2.	Starejši.....	23
4.2.3.	Podjetniki migranti.....	24
4.2.4.	Brezposelni, zlasti mladi	25
5.	Zaključek.....	27
	Priloga: Ključni ukrepi Komisije	28
	Priloga: Akcijski načrt za podjetništvo 2020 – Oživitev podjetniškega duha v Evropi.....	28

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

AKCIJSKI NAČRT ZA PODJETNIŠTVO 2020

Oživitev podjetniškega duha v Evropi

Evropo od leta 2008 pretresajo posledice najhujše gospodarske krize v zadnjih 50 letih. Število brezposelnih v Evropi zdaj prvič presega 25 milijonov ljudi, malim in srednjim podjetjem (MSP) v večini držav članic pa še ni uspelo, da bi si opomogla na raven pred krizo.

Pred nastopom sedanje gospodarske in finančne krize se je evropsko gospodarstvo spopadalo s strukturnimi izzivi za konkurenčnost in rast ter ovirami za podjetništvo. Mnoge izmed teh težav sicer še ostajajo, vendar je bila kriza hkrati spodbuda za globlje spremembe in prestrukturiranje. V zadnjem desetletju se je preoblikovalo tudi svetovno gospodarstvo. Hitra rast povpraševanja in proizvodnje na svetovnih trgih povzroča pritisk na oskrbo z viri in energijo, kar spreminja stroškovno strukturo evropskih podjetij, med katerimi jih je veliko odvisnih od uvoza teh virov.

Kot odgovor na ta vprašanja so bili v strategiji Evropa 2020 postavljeni temelji za prihodnjo rast in konkurenčnost, ki bosta pametni, trajnostni in vključujoči, s čimer naj bi strategija zagotovila rešitve za naše glavne družbene izzive. Za odpravljanje preteklih težav in usmerjanje EU na bolj trajnostno razvojno pot v prihodnosti so skupno odgovorne države članice in institucije EU. EU se zaveda tesne povezanosti naših gospodarstev ter si zdaj s preoblikovanjem ekonomskega upravljanja prizadeva zagotoviti boljše odgovore politike na sedanje in prihodnje izzive.

Za ponovno rast in višje stopnje zaposlenosti Evropa potrebuje več podjetnikov. Kot nadaljevanje pregleda Akta za mala podjetja iz aprila 2011 in sporočila o industrijski politiki, sprejetega lanskega oktobra, predlagani akcijski načrt predstavlja prenovljeno vizijo in vrsto ukrepov, ki bi jih bilo treba sprejeti na ravni EU in držav članic v podporo podjetništvu v Evropi. Načrt temelji na treh področjih ukrepanja: razvoj podjetniškega izobraževanja in usposabljanja, ustvarjanje ustreznega poslovnega okolja ter vzorniki in osredotočenost na posebne skupine.

1. NAŠ IZZIV – VEČ PODJETNIKOV ZA EVROPO

Podjetništvo je močno gonilo gospodarske rasti in novih delovnih mest¹, saj ustvarja nova podjetja in delovna mesta, odpira nove trge ter spodbuja razvoj novih spretnosti in sposobnosti. Na področju industrije je zato na primer zlasti pomembno podpreti hiter razvoj šestih rastočih sektorjev, opredeljenih v posodobitvi sporočila Komisije o industrijski politiki². Podjetništvo **povečuje konkurenčnost** in inovativnost gospodarstev ter je ključno za

¹ Glede potenciala podjetništva za ustvarjanje delovnih mest glej sporočilo Komisije „K okrevanju s številnimi novimi delovnimi mesti“, 18.4.2012, COM(2012) 173 final.

² V sporočilu COM(2012) 582 final iz oktobra 2012 so bili opredeljeni: napredne proizvodne tehnologije in čista proizvodnja, ključne omogočitvene tehnologije, proizvodi na biološki osnovi, trajnostna industrijska politika, gradbeništvo in surovine, čista vozila ter pametna omrežja.

uresničitev ciljev raznih evropskih sektorskih politik³. S trženjem novih idej se izboljšuje produktivnost in ustvarja blaginja. Brez delovnih mest v novih podjetjih bi bila povprečna neto rast zaposlovanja negativna⁴. **Nova podjetja, zlasti MSP, so najpomembnejši vir novih delovnih mest**, saj vsako leto ustvarijo več kot 4 milijone novih delovnih mest v Evropi⁵. Pa vendar ta gonilna sila oživitve izgublja moč: od leta 2004 se je **delež ljudi, ki imajo raje samozaposlitev kot zaposlitev, zmanjšal v 23 od 27 držav članic EU**⁶. Če je bila pred tremi leti samozaposlitev na prvem mestu za 45 % Evropejcev, se je zdaj **ta delež skrčil na 37 %**⁷. V nasprotju z EU je ta delež v ZDA in na Kitajskem veliko višji, in sicer 51 % oziroma 56 %. **Novoustanovljena podjetja v EU rastejo počasneje**⁸ kot v ZDA ali državah v vzponu, poleg tega pa se jih **manj uvrsti med največja svetovna podjetja**⁹.

Stopnja podjetništva in njegova narava se med državami članicami močno razlikujeta, zato so vzroki za pomanjkanje navdušenja za podjetniško kariero različni. Nekatere države članice z visokimi stopnjami podjetništva so manj uspešne pri spodbujanju rasti novih in malih podjetij. **Na splošno razmere v Evropi potencialnim podjetnikom niso naklonjene**. Izobraževalni sistemi ne ponujajo prave podlage za podjetniško kariero, dostop do posojil in trgov je težaven, pri prenosu podjetij nastajajo težave, obstaja strah pred kazenskimi sankcijami v primeru neuspeha, upravni postopki pa so obremenjujoči. V letnem pregledu rasti za leto 2013 je bilo pred kratkim poudarjeno, da je treba za večjo konkurenčnost gospodarstev EU izboljšati poslovno okolje. Poleg tega so **ukrepi za podporo MSP še vedno neuravnoteženi**, saj precej držav članic EU pri oblikovanju zakonodaje še vedno ne upošteva značilnosti malih in zlasti mikro podjetij¹⁰ ali pa ne zagotavlja druge priložnosti za poštene podjetnike v stečaju¹¹.

Za potencialne podjetnike je poleg nenaklonjenega okolja izziv tudi vsesplošna **kultura, ki podjetniških prizadevanj niti ne priznava niti ne nagraduje dovolj** ter ne slavi uspešnih podjetnikov kot vzornikov, ki ustvarjajo delovna mesta in dohodek. Da bo podjetništvo postalo gonilo rasti našega gospodarstva, je **v Evropi potrebna temeljita in daljnosežna kulturna sprememba**.

³ Glej na primer sporočilo „Modra rast: možnosti za trajnostno rast v morskem in pomorskem sektorju“ – COM(2012) 494 final.

⁴ Kauffman Foundation, „*Business Dynamics Statistics Briefing: Jobs created from business start-ups in the United States*“ (Statistika dinamike podjetij na kratko: Nova delovna mesta v zagonskih podjetjih v Združenih državah), http://www.kauffman.org/uploadedFiles/BDS_Jobs_Created_011209b.pdf.

⁵ Izračuni Komisije na podlagi podatkov Eurostata (2009).

⁶ Države, kjer se je med letoma 2004 in 2012 povečal delež ljudi, ki bi se raje odločili za samozaposlitev, so bile Češka (s 30 % na 34 %), Latvija (z 42 % na 49 %), Litva (z 52 % na 58 %) in Slovaška (s 30 % na 33 %), http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/eurobarometer/index_en.htm.

⁷ Flash Eurobarometer EB Evropske komisije št. 354, „Podjetništvo“.

⁸ Albert Bravo-Biosca, „*The dynamics of Europe's industrial structure and the growth of innovative firms*“ (Dinamika strukture evropske industrije in rast inovativnih podjetij), konferenca JRC v Seville, oktober 2011.

⁹ Presenetljivo je med velikimi evropskimi korporacijami le 12 podjetij, ki so bila ustanovljena v drugi polovici 20. stoletja, v nasprotju z 51 v ZDA in 46 v državah v vzponu. Od tega so bila po letu 1975 v Evropi ustanovljena le tri v nasprotju s 26 v ZDA in 21 na hitro rastočih trgih. T. Philippon, N. Veron, *Bruegel Policy Brief* 2008/1.

¹⁰ V skladu z dokazili iz sporočila Komisije „Evropska pobuda za razvoj mikrokredita v podporo rasti in zaposlovanju“, COM(2007) 708 final (sprejeto 20.12.2007).

¹¹ „*Business Dynamics: Start-ups, Business Transfers and Bankruptcy*“ (Poslovna dinamika: zagonska podjetja, prenosi podjetij in stečaji), http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/files/business_dynamics_final_report_en.pdf.

Glede na sedanjo gospodarsko krizo in novi mehanizem ekonomskega upravljanja to sporočilo nadalje razvija in izpostavlja ukrepe na tistih področjih, za katere je Komisija v pregledu Akta za mala podjetja¹² ugotovila, da še vedno potrebujejo izboljšave na nacionalni in evropski ravni.

Vsako MSP je svet zase. Njihove različne velikosti, področja delovanja in pravne oblike zahtevajo ustrezno pozornost oblikovalcev politik¹³. To načelo velja tudi za svobodne poklice in posamezne podjetnike, ki prav tako znatno prispevajo h gospodarstvu EU¹⁴. **Načelo „najprej pomisli na male“ mora postati merilo evropskih in nacionalnih politik.**

Prizadevati si moramo, da bo podjetništvo postalo privlačna možnost za Evropejce. To vključuje tudi socialne podjetnike, katerih potencial se pogosto podcenjuje¹⁵, čeprav ustvarjajo trajna delovna mesta in so pokazali večjo odpornost na krizo kot splošno gospodarstvo. Socialni podjetniki so inovatorji in gonilo socialnega vključevanja ter prispevajo k ciljem strategije Evropa 2020.

Sedanje razmere se lahko spremenijo samo z **odločnim in usklajenim ukrepanjem vseh uprav na evropski, nacionalni in regionalni ravni.**

Ta akcijski načrt je podlaga za odločne skupne ukrepe, da bi izrabili podjetniški potencial Evrope, odpravili obstoječe ovire in korenito spremenili kulturo podjetništva v Evropi. Njegov cilj je olajšati ustanavljanje novih podjetij ter oblikovati bistveno spodbudnejše okolje za uspešnost in rast sedanjih podjetnikov.

V načrtu so predstavljeni predlogi za takojšnje ukrepanje na treh področjih:

- 1. podjetniško izobraževanje in usposabljanje v podporo rasti in ustanavljanju podjetij;*
- 2. krepitev okvirnih pogojev za podjetnike z odstranitvijo obstoječih strukturnih ovir in njihovim podpiranjem v ključnih fazah življenjskega cikla podjetja;*
- 3. spodbujanje kulture podjetništva v Evropi: za novo generacijo podjetnikov.*

2. PODROČJE UKREPANJA 1 – PODJETNIŠKO IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE V PODPORO RASTI IN USTANAVLJANJU PODJETIJ

2.1. Novi temelji: za večjo razširjenost in kakovost učenja podjetništva ...

Z vlaganjem v podjetniško izobraževanje si lahko Evropa zagotovo eno najvišjih donosnosti naložb. Raziskave kažejo, da bo med 15 % in 20 % dijakov, ki se v srednjih šolah udeležijo programov za mini podjetja, pozneje ustanovilo lastno podjetje, kar je približno tri-

¹² COM(2011) 78 final (sprejeto 23.2.2011), Pregled „Akta za mala podjetja“ za Evropo.

¹³ Glej prejšnjo opombo.

¹⁴ Direktiva 2005/36/ES: „V kolikor so le-ti prav tako regulirani, direktiva velja tudi za svobodne poklice, ki so v skladu s to direktivo poklici, ki jih na podlagi zadevnih poklicnih kvalifikacij osebno, odgovorno in v poklicno neodvisni vlogi opravljajo osebe, ki izvajajo intelektualne in konceptualne storitve v interesu stranke in javnosti.“

¹⁵ COM(2011) 682 final (sprejeto 25.10.2011), „Ustvarjanje ekosistema za spodbujanje socialnih podjetij kot ključnih akterjev socialnega podjetništva in socialnih inovacij“. Dejansko je za socialna podjetja kot akterje socialnega gospodarstva socialni vpliv pomembnejši od ustvarjanja dobička za lastnike ali delničarje.

do petkrat več kot pri splošni populaciji¹⁶. Mladi, ki se v šoli učijo o podjetništvu, ne glede na to, ali se pozneje odločijo začeti komercialno dejavnost ali ustanovijo socialno podjetje, razvijajo svoje **poslovno znanje** ter **najpomembnejše spretnosti in stališča**, med drugim tudi **ustvarjalnost, samoiniciativnost, vztrajnost, skupinsko delo, razumevanje tveganja in občutek za odgovornost**. To je podjetniška naravnost, ki podjetnikom pomaga **preoblikovati zamisli v dejanja** in hkrati bistveno izboljšuje zaposljivost.

Podjetništvo je ključna kompetenca v evropskem okviru¹⁷ ter eden izmed ukrepov v nedavnem sporočilu Komisije o ponovnem razmisleku o izobraževanju¹⁸. Vloga podjetništva kot instrumenta za izboljšanje ravni zaposljivosti je poudarjena tudi v letnem pregledu rasti za leto 2013¹⁹. Številne države članice so bile sicer uspešne pri uvajanju nacionalnih strategij podjetniškega izobraževanja ali so podjetništvo uvedle kot obvezni del učnih programov, a je treba storiti še več. Izobraževanje je treba približati dejanskemu življenju s **praktičnimi izkustvenimi oblikami učenja** in **dejanskimi izkušnjami podjetnikov**. Za uvedbo učinkovitih metodologij za učenje podjetništva v razredu je treba učne rezultate glede podjetništva opredeliti na vseh ravneh izobraževanja.

Praktične podjetniške izkušnje je mogoče pridobiti tudi zunaj izobraževanja. Mlade bi bilo treba spodbujati k razvijanju podjetniških spretnosti v okviru priložnostnega in neformalnega izobraževanja, kot je prostovoljstvo. Take izkušnje bi bilo treba tudi potrditi in priznati, kot je v priporočilu na tem področju predlagala Komisija²⁰.

Prek partnerstev s podjetji se lahko zagotovi, da programi izobraževanja in usposabljanja ustrezajo resničnemu svetu. Pobude, kot sta poslovni forum za poklicno izobraževanje in usposabljanje (VET-Business forum)²¹ ter koalicije sektorskih spretnosti²², so načini za vključevanje podjetij. Izobraževalne ustanove bi bilo treba spodbujati, da na splošno postanejo bolj podjetniško usmerjene ter tako razvijajo živo kulturo podjetništva in inovacij prek svojega poslanstva, usmerjevalne vloge, sodelovanja zainteresiranih strani ter učnih programov in rezultatov.

2.2. ... in nove meje: podjetništvo v visokošolskem izobraževanju

Vloga visokošolskega izobraževanja v podjetništvu daleč presega zgolj zagotavljanje znanja, saj zajema sodelovanje v ekosistemih, partnerstvih in industrijskih združenjih. Glede na to, da se v podjetništvu usmerjene javne politike vse pogosteje osredotočajo na visokotehnološka in hitro rastoča podjetja, imajo visokošolske ustanove dejavno vlogo v inovacijskih politikah držav članic in EU.

Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (EIT) je imel pionirsko vlogo pri uvajanju podjetništva kot ključnega gonila inovacij na ravni EU, dejaven pa je pri odpravljanju vrzeli med izobraževanjem in inovacijami za industrijo. V okviru skupnosti znanja in inovacij (SZI) EIT je bilo ustvarjenih že veliko zagonskih podjetij. Programi EIT zagotavljajo, da je

¹⁶ C. Jenner, „*Business and Education: Powerful Social Innovation Partners*“ (Podjetja in izobraževanje: močni partnerji za socialne inovacije), *Stanford Social Innovation Review* (27. avgust 2012).

¹⁷ Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje.

¹⁸ COM(2012) 669, http://ec.europa.eu/education/news/rethinking_en.htm.

¹⁹ Glej str. 11, Letni pregled rasti, COM(2012) 750, http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/ags2013_sl.pdf.

²⁰ COM(2012) 485.

²¹ VET – poklicno izobraževanje in usposabljanje (*vocational education and training*).

²² http://ec.europa.eu/education/news/20120425_en.htm.

študentom na voljo k odličnosti usmerjena znanost s podjetniškim izobraževanjem, storitvami za ustanavljanje podjetij in programi mobilnosti. Partnerstva so lahko učinkovita platforma za obravnavo vprašanja podjetniških spretnosti v različnih sektorjih z neposrednim vključevanjem v ponudbo, uporabo in posodabljanje spretnosti.

Univerze bi morale postati bolj podjetniške²³. V zvezi s tem je Evropska komisija v sodelovanju z OECD že razvila okvir za podjetniške univerze. Okvir naj bi zainteresiranim univerzam pomagal pri samoocenjevanju in izboljšanju zmogljivosti s prilagojenimi učnimi moduli. Dostop do okvira bo postopoma razširjen.

Komisija bo:

- *razvila vseevropsko pobudo za podjetniško učenje, pri čemer bo združila obstoječe evropsko in nacionalno strokovno znanje za oceno učinka, izmenjavo znanja, razvoj metodologij in vzajemno mentorstvo med strokovnjaki iz držav članic;*
- *okrepila sodelovanje z državami članicami, da se oceni uvajanje podjetniškega izobraževanja v posamezni državi na podlagi dejanskih izkušenj in zagotovi podpora za javne uprave, ki se želijo zgledovati po uspešnih partnericah;*
- *skupaj z OECD vzpostavila usmerjevalni okvir za spodbuditev razvoja podjetniških šol in ustanov za poklicno izobraževanje in usposabljanje²⁴;*
- *spodbujala priznavanje in potrjevanje podjetniškega učenja v priložnostnem ali neformalnem učnem okolju²⁵;*
- *začela z razširjenjem usmerjevalnega okvira za podjetniške univerze v začetku leta 2013; pospeševala izmenjavo med univerzami, zainteresiranimi za uporabo okvira; okvir postopno prenesla na visokošolske ustanove v EU;*
- *podprla uspešne mehanizme za ustanavljanje podjetij ob podpori univerz (odcepljena podjetja „spin-off“ itd.) in ekosisteme, ki se pojavljajo med univerzami in podjetji glede ključnih družbenih izzivov.*

Države članice so pozvane, da:

- *zagotovijo, da je podjetništvo kot ključna kompetenca vključeno v učne programe v osnovnošolskem, srednješolskem, poklicnem in visokošolskem izobraževanju ter izobraževanju odraslih pred koncem leta 2015;*
- *omogočijo mladim vsaj eno priložnost, da pred koncem obveznega izobraževanja pridobijo praktične podjetniške izkušnje²⁶, kot so upravljanje mini podjetja ter odgovornost za podjetniški projekt v podjetju ali za socialni projekt;*

²³ Glej A. Gibb, G. Haskins, I. Robertson, *Leading the Entrepreneurial University* (Vodenje podjetniške univerze), University of Oxford, 2009.

²⁴ Glej nedavno sporočilo o ponovnem razmisleku o izobraževanju, COM(2012) 669, poglavje 2.1.

²⁵ COM(2012) 485 final, 5.9.2012.

²⁶ Glej nedavno sporočilo o ponovnem razmisleku o izobraževanju, COM(2012) 669, poglavje 2.1.

- *okrepijo podjetniško usposabljanje mladih in odraslih v izobraževanju s sredstvi iz strukturnih skladov v skladu z nacionalnim načrtom za delovna mesta, predvsem iz Evropskega socialnega sklada (ESS) v skladu z nacionalnimi načrti za delovna mesta, zlasti kot orodje za drugo priložnost za izobraževanje za tiste, ki se ne izobražujejo, ne usposablajo in niso zaposleni; v celoti izrabijo možnosti usposabljanja v okviru Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP);*
- *spodbujajo podjetniške učne module za mlade, ki sodelujejo v nacionalnih programih jamstev za mlade²⁷.*

3. PODROČJE UKREPANJA 2 – USTVARJANJE OKOLJA, KI PODJETNIKOM OMOGOČA USPEŠNOST IN RAST

Nova podjetja potrebujejo posebno oskrbo. Ukrepi za odpravljanje obstoječih ovir za njihovo ustanavljanje in rast so potrebni na **šestih ključnih področjih**:

- dostop do financiranja,
- podpora podjetnikom v ključnih fazah življenjskega cikla podjetja in njihovi rasti,
- sprostitvev novih poslovnih priložnosti v digitalni dobi,
- prenos podjetij,
- stečajni postopki in druga priložnost za poštene podjetnike,
- zmanjšanje regulativnega bremena.

3.1. Boljši dostop do financiranja

Nobeno podjetje ne more delovati, investirati in rasti brez ustreznega financiranja in likvidnosti – dostop do financiranja je pravzaprav ena od spodbud za rast MSP²⁸. Na javnem posvetovanju, ki ga je Komisija začela julija 2012, se je pokazalo, da eno največjih ovir za rast in podjetništvo v Evropi predstavlja dostop do financiranja. MSP so se v preteklosti opirala na posojila bank, zato trenutne bančne kreditne omejitve, ki so posledica krize, še posebej nesorazmerno vplivajo na MSP. Poleg tega imajo **podjetniki težave zlasti pri pridobivanju finančnih sredstev v začetnih fazah poslovanja**. Evropska Komisija je decembra 2011 predstavila Akcijski načrt za boljši dostop do finančnih sredstev za MSP²⁹ ter predloga o skladih tveganega kapitala in skladih za socialno podjetništvo³⁰. Posebno pozornost je MSP namenila tudi v direktivi o finančnih instrumentih³¹ in v sklepnih

²⁷ Predlog priporočila Sveta o vzpostavitvi jamstva za mlade, COM(2012) 729.

²⁸ COM(2011) 206 final, „Akt za enotni trg. Dvanajst pobud za okrepitev rasti in zaupanja. Skupaj za novo rast“.

²⁹ COM(2011) 870 final, „Akcijski načrt za boljši dostop do finančnih sredstev za MSP“.

³⁰ Predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o evropskih skladih tveganega kapitala, COM(2011) 860 final; Predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o evropskih skladih za socialno podjetništvo, COM(2011) 862 final.

³¹ Direktiva 2004/39/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o trgih finančnih instrumentov in o spremembah direktiv Sveta 85/611/EGS, 93/6/EGS in Direktive 2000/12/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter o razveljavitvi Direktive Sveta 93/22/EGS.

pogajanjih o direktivi o kapitalskih zahtevah³². Vendar je treba na evropski in nacionalni ravni storiti več za odpravo tržnih pomanjkljivosti, vključno z raziskovanjem alternativnih možnosti bančnim posojilom za MSP, ki bodo dopolnjevala razpoložljivo omejeno zasebno financiranje in omogočala lažji dostop do informacij o financiranju.

Pomembno je tudi, da se povečajo kakovost in finančni donosi zagonskih projektov. Med področji, na katerih je možno ukrepanje, so **finančna podpora za preskušanje, predstavljanje in poskusno izvajanje novih tehnologij, krepitev uporabe tveganega kapitala, naložbe poslovnih angelov, inkubatorji in posojila MSP z visokim potencialom.** Podjetniki potrebujejo **sredstva za trženje raziskav in razvoja ter preskušanje inovativnih poslovnih modelov.** Komisija podpora tem področjem predlaga v prihodnjem **Programu za konkurenčnost podjetij ter mala in srednja podjetja**³³ in programu **Obzorje 2020**, dodatno pa se bodo okrepila tudi v okviru evropskih strukturnih skladov³⁴.

Akterji socialne ekonomije in socialna podjetja so pomembno gonilo za vključujoče ustvarjanje delovnih mest in socialne inovacije. Čeprav imajo ti podobne težave kot večina MSP, se lahko srečujejo še z dodatnimi ovirami pri pridobivanju finančnih sredstev, ki jih je Komisija obravnavala v prihodnjem **Programu za socialne spremembe in inovacije ter v uredbah o strukturnih skladih**³⁵.

Pomemben element uspešnega podjetniškega ekosistema je vrsta vlagateljev v zgodnji fazi (tvegani kapital in poslovni angeli), ki zagotavljajo začetne naložbe in prvi krog kapitalskih naložb. Ti vlagatelji uporabljajo obsežne partnerske mreže ter zagotavljajo dragoceno znanje o trgu, podporo na njem in razvoj tveganega „pametnega denarja“. Te naložbe se lahko spodbujajo tudi z davčnimi spodbudami.

Komisija je leta 2008 ustvarila **Evropsko podjetniško mrežo**, partnerstvo z več kot 600 gostiteljskimi organizacijami; ena od njenih nalog je podjetjem in potencialnim podjetnikom zagotoviti potrebne informacije o dostopu do sredstev EU in finančnih sredstev EU. **Največja zahteva podjetij je še vedno več informacij o pomoči EU.** Komisija si skupaj z zainteresiranimi stranmi prizadeva za **krepitev mreže**, da bi ta postala aktivnejša in učinkovitejša.

Komisija bo:

- *financirala programe, usmerjene v razvijanje trga za mikrofinanciranje v Evropi, in sicer prek pobud, kot sta mikrofinančni instrument Progress in pobuda za skupni ukrep za podporo mikrofinančnih institucij (Jasmine), ter bo državam članicam in regijam prek Evropskega socialnega sklada in Evropskega sklada za regionalni razvoj dala na voljo sredstva za mikrofinanciranje;*

³² Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in investicijskih družb ter spremembi Direktive 2002/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta o dopolnilnem nadzoru kreditnih institucij, zavarovalnic in investicijskih družb v finančnem konglomeratu.

³³ Predlog uredbe o vzpostavitvi Programa za konkurenčnost podjetij ter mala in srednja podjetja (2014–2020), COM(2011) 834 final.

³⁴ V skladu s predlogom Komisije za prihodnja strukturna sklada morajo biti vzpostavljene celovite strategije za vključujočo podporo zagonskim podjetjem za pridobitev naložb ESS in ESRR v podjetništvo (COM/2012/0496 final – 2011/0276 (COD)).

³⁵ Glej zakonodajni predlog: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52011PC0609:SL:NOT>.

- *olajšala neposreden dostop MSP do trga kapitala z razvojem ureditve EU za mesta, specializirana za trgovanje z delnicami in obveznicami, ki jih izdajo MSP („rastoči trgi MSP“), v okviru pregleda direktive o trgih finančnih instrumentov.*

Države članice so pozvane, da:

- *ocenijo potrebo po spremembi veljavne nacionalne finančne zakonodaje z namenom pospeševanja novih, alternativnih oblik financiranja za zagona podjetja in MSP na splošno, zlasti kar zadeva platforme za skupinsko financiranje, ter upoštevajo potrebo po poenostavitvi davčne zakonodaje za spodbujanje nadaljnjega razvoja alternativnih finančnih trgov, kot so na primer naložbe poslovnih angelov;*
- *uporabljajo sredstva strukturnih skladov za vzpostavitev podpornih shem za mikrofinanciranje v sklopu posameznih naložbenih prednostnih nalog Evropskega socialnega sklada (ESS) in Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR);*
- *izkoristijo celoten potencial v sklopu Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, da zagotovijo dostop do financiranja podjetništva, zlasti v zgodnji fazi kmetijskega podjetja (kot je pomoč pri uveljavljanju mladih kmetovalcev) in na ruralnih območjih na splošno, tudi s pomočjo finančnih instrumentov.*

3.2. Podpora novim podjetjem v ključnih fazah njihovega življenjskega cikla in pomoč pri rasti

Približno **polovica novih podjetij propade v prvih petih letih delovanja**. Če želimo, da so evropski podjetniki sposobni doseči rast, ki jo od njih pričakujemo, moramo več virov nameniti pomoči pri prehodu skozi to težavno fazo. **Podjetja pogosto nimajo ustreznega ekosistema, ki bi jim omogočal rast.**

S podpornimi storitvami, ki poznajo svoje trge, je mogoče zagotoviti pomembne rešitve in tako znatno povečati verjetnost za uspeh novih podjetij. Učinkovito podporo sestavljajo celoviti programi s ključnimi elementi, kot so usposabljanje za vodenje, mentorstvo na področju raziskav in razvoja, povezovanje s partnerji ter potencialnimi dobavitelji in kupci. Podjetniki vse pogosteje potrebujejo svetovanje in podporo pri spopadanju s pomanjkanjem virov ter negotovostjo v zvezi z dobavo, in sicer s strateškimi naložbami in razvojem izdelkov. Številna mala podjetja so pod vse večjim pritiskom tudi s strani podjetij, katerim dobavljajo, saj morajo izpolnjevati nove standarde in zahteve v zvezi z zasnovo, povezane z izboljšano učinkovitostjo virov in možnostjo recikliranja.

Zmanjšanje stroškov spoštovanja davčnih predpisov bi izboljšalo poslovno okolje, zlasti za mala podjetja. V primerjavi z velikimi podjetji imajo mala in novoustanovljena podjetja glede na omejene vire in izkušnje večje težave zaradi visokih stroškov v zvezi s spoštovanjem davčnih predpisov, ki izhajajo iz zapletene davčne zakonodaje in obremenjujočih postopkov davčnega poročanja. Države članice bi morale razmisliti tudi o poenostavitvi postopkov registracije za DDV in ustvariti enotno točko za elektronsko identifikacijo, s čimer bi olajšale čezmejno digitalno poslovanje malih podjetij.

Številne nove zamisli za uspešna podjetja izvirajo iz znanosti in raziskav, vendar je mogoče storiti še več, da bi podjetja izkoristila rezultate raziskav. Zato bi bilo treba s podjetji deliti več spoznanj o projektih, ki se financirajo iz okvirnih programov za raziskave in razvoj.

Nova podjetja so pogosto žrtve **zavajajočih tržnih praks**, kot so napačne ali zavajajoče informacije o storitvi, pošiljanje ponudb, prikazanih kot računov, ali zavajajoči obrazci za posodobitve podatkov v poslovnih imenikih. Komisija je objavila strategijo³⁶ s podrobnim seznamom prihodnjih ukrepov, s katerim želi bolj zaščititi podjetja, leta 2013 pa namerava predstaviti tudi zakonodajni predlog.

Odstranjevanje ovir za enotni trg in ustvarjanje enakih konkurenčnih pogojev bosta malim podjetjem pomagala pri razvoju čezmejnih dejavnosti. To vključuje odpravo dvojnega obdavčevanja in davčnih neskladnostih ter drugih davčnih ukrepov, ki pomenijo čezmejne ovire na enotnem trgu in za tuje naložbe v EU.

Poleg tega se v večini držav EU pravni okviri za socialno varnost samozaposlenih znatno razlikujejo od tistih za zaposlene, kar za podjetnike predstavlja dodatne ovire. Podpora novim podjetjem je še zlasti pomembna pri prehodu iz brezposelnosti v samozaposlitev. Pri tem lahko pomagajo ureditve, ki ljudem, ki so odvisni od socialnih ugodnosti (kot je nadomestilo za brezposelnost), olajšajo ustanovitev lastnega podjetja in doseganje ekonomske neodvisnosti (premostitvene ugodnosti). Zato bi lahko države članice preučile načine, kako bi lahko samozaposleni prejeli ugodnosti (npr. zdravstveno, pokojninsko ali invalidsko zavarovanje oziroma nadomestilo za brezposelnost v primeru zaprtja/stečaja podjetja), ki so primerljive z ugodnostmi za zaposlene, ne da bi se ugodnosti za slednje zmanjšale.

Podjetniki in **MSP** za uspešno delovanje potrebujejo **posebno, prilagojeno strokovno znanje**, ki jim lahko pomaga razvijati konkurenčne prednosti in izkoristiti prednosti globalnih vrednostnih verig ter deljenega upravljanja človeških virov. **Tako spodbudno okolje lahko omogočajo grozdi, poslovne mreže in druge vrste združenj podjetij**, saj združujejo zadevne akterje iz poslovnega sveta, izobraževalnih in raziskovalnih sfer ter javnega sektorja³⁷. Nekatera MSP, kot so socialna podjetja, imajo pogosto posebne poslovne modele, ki zahtevajo posebne programe podpore. Povezovanje MSP lahko vodi so povečanja konkurenčnosti³⁸. Zato bi lahko države članice razmislile, ali lahko izboljšajo davčne ureditve tako, da omogočijo delovanje več takim skupinam MSP.

Poleg tega lahko imajo podjetniki precejšnje koristi od enotnega trga. Vendar trenutno za dobro delovanje enotnega trga še vedno obstajajo ovire. Evropska komisija je 3. oktobra 2012 sprejela **Akt za enotni trg II**³⁹, s katerim želi te ovire zmanjšati. **Učinkovito izvajanje** teh ukrepov lahko spodbuja podjetništvo v Evropi na področjih, kot so čezmejne storitve, priznavanje diplom in kvalifikacij ter pravica do ustanavljanja.

Poleg tega bi bilo treba spodbujati **izmenjave z dobro obveščeni podjetniki v EU**, na primer prek programa Komisije Erasmus za mlade podjetnike.

Komisija bo:

³⁶ COM(2012) 702, „Zaščita podjetij pred praksami zavajajočega trženja in zagotavljanje učinkovitega uveljavljanja; Pregled Direktive 2006/114/ES o zavajajočem in primerjalnem oglaševanju“.

³⁷ Zamisel grozdov in politike grozdov ter njihov pomen za konkurenčnost in inovativnost: najpomembnejši statistični podatki in spoznanja, delovni dokument služb Komisije, SEC(2008) 2637.

³⁸ Končna priporočila Evropske skupine za politiko grozdov, priporočilo št. 5, na http://www.proinno-europe.eu/sites/default/files/newsroom/2010/09/ECPG_Final_Report_web-low1.pdf, nadaljnji ukrepi po priporočilih Evropske zveze grozdov.

³⁹ COM(2012) 573 final, „Akt za enotni trg II – Skupaj za novo rast“.

- *opredelila in spodbujala najboljše prakse držav članic, da se ustvari podjetništvu prijaznejše davčno okolje;*
- *podprla sodelovanje med grozdi in poslovnimi mrežami;*
- *podprla mreženje in izmenjavo najboljših praks med agencijami, ki upravljajo programe učinkovitosti virov za MSP;*
- *okrepila partnerstvo Evropske podjetniške mreže z gostiteljskimi organizacijami, enotnimi vstopnimi točkami in vsemi podpornimi organizacijami za MSP, za (i) razširjanje informacij o pobudah EU, virih financiranja ter podpori inovacijam, (ii) spodbujanje držav članic, naj okrepijo ukrepe za povečanje pripravljenosti podjetnikov in MSP za naložbe, ter (iii) zagotavljanje učinkovite pomoči, ki bo podjetjem omogočala, da v celoti izkoristijo prednosti enotnega trga in dostopajo do trgov v tretjih državah;*
- *pregledala pravila, ki prepovedujejo nekatere prakse zavajajočega trženja⁴⁰, da bodo bolj odporna, ter okrepila ukrepanje proti takim praksam v čezmejnih primerih;*
- *sprostila celoten potencial digitalnega enotnega trga za MSP z odpravo obstoječih ovir za čezmejno spletno poslovanje⁴¹;*
- *nadaljevala razvoj programa Erasmus za mlade podjetnike, da bo izpolnila povečano povpraševanje novih podjetnikov s celotnega enotnega trga⁴²;*
- *spodbujala izmenjavo mladih podjetnikov med EU in tretjimi državami;*
- *pomagala državam članicam pri razvoju celovitih podpornih shem s seminarji o krepitvi zmogljivosti, ki so financirani prek tehnične pomoči ESS in vključujejo zadevne zainteresirane strani, vključno z izvajalci izobraževanja in usposabljanja, da bi razvili integrirane strategije in vzpostavili posebne ukrepe, zlasti za mlade podjetnike;*
- *še naprej razvijala poslovni portal Tvoja Evropa z informacijami o enotnem trgu, ki jih posredujejo Komisija in države članice.*

Države članice so pozvane, da:

- *okolja nacionalne davčne uprave naredijo bolj prijazna podjetjem v zgodnji fazi delovanja. Zmanjšajo stroške izpolnjevanja davčnih obveznosti s poenostavitvijo davčnih vlog in plačila davka, z razširitvijo uporabe elektronskih sredstev, vključno s pospešitvijo popolnega izvajanja enotnega digitalnega trga;*

⁴⁰ Direktiva 2006/114/ES o zavajajočem in primerjalnem oglaševanju.

⁴¹ Vključno z manjšo „enotno vstopno točko“ za registracijo za DDV, napoved in plačilo DDV, kot v Sporočilu Komisije o prihodnosti DDV (IP/11/1508).

⁴² Leta 2013 bo povpraševanje novih podjetnikov preseglo razpoložljivi proračun: konec decembra 2012 je bilo do izmenjave upravičenih okoli 950 novih podjetnikov, medtem ko je proračun omogočal le izmenjavo 930 oseb. Ker se število upravičenih novih podjetnikov v povprečju vsak teden poveča za 25, je očitno, da bo povpraševanje leta 2013 preseglo ponudbo. Številne posredniške organizacije so že leta 2012 porabile dodeljena sredstva in niso mogle odobriti novih izmenjav.

- *spodbujajo davčno usklajevanje, da nedoslednosti pri davčni obravnavi ne bi vodile do dvojnega obdavčevanja ali drugih škodljivih davčnih praks, ki slabijo delovanje enotnega trga z oviranjem čezmejnega poslovanja in čezmejnih naložb tveganega kapitala;*
- *ocenijo ureditev davkov od dohodka pravnih oseb, da premislijo o podaljšanju roka zastaranja izgub in odbitkov pri davku od dohodka pravnih oseb;*
- *za mala podjetja premislijo o uveljavitvi ureditve po plačani realizaciji za DDV od leta 2013 dalje;*
- *sprejmejo potrebne ukrepe, ki podpirajo trženje inovacij, raziskav in razvojnih projektov ob upoštevanju posebnih izzivov novoustanovljenih podjetij;*
- *razmislijo o možnosti, da lahko lastniki novih podjetij za omejeno obdobje zaprosijo za prilagoditev časovnih razporedov plačil socialnih prispevkov, ki temelji na posebnem položaju podjetja in utemeljenih dokazilih;*
- *v celoti izkoristijo nove možnosti podpore v okviru Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) za zagonska podjetja in razvoj celovitih shem za strokovne izmenjave podjetnikov in obiske kmetij, ki podpira tudi grozde, poslovne mreže in sodelovanje v kmetijstvu, gozdarstvu, agroživilstvu in med podeželskimi nekmetijskimi podjetji.*

3.3. Omogočanje novih poslovnih priložnosti v digitalni dobi

Boljša uporaba informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) lahko pomembno prispeva k uspešnemu delovanju novih podjetij. IKT je glavni vir rasti v nacionalnih gospodarstvih; evropska MSP, ki uporabljajo IKT, pa rastejo dva- do trikrat hitreje. Kot Komisija navaja v sporočilu o industrijski politiki⁴³, morajo „podjetniki [...]izkoristiti celoten potencial enotnega digitalnega trga v EU, ki naj bi se **po pričakovanjih do leta 2016 povečeval za 10 % letno.**“

Na podlagi **digitalne agende in vodilnih pobud industrijske politike** bo Komisija podjetnikom in MSP pomagala v celoti izkoristiti potencial IKT, tako pri **ponudbi** novih digitalnih izdelkov in storitev kot tudi pri **povpraševanju** in pametni uporabi teh tehnologij.

Na strani ponudbe predstavljajo **spletni podjetniki** posebno kategorijo podjetnikov, ki ustvarjajo nove digitalne storitve in izdelke, katerih nepogrešljiv sestavni del je svetovni splet. Spletna zagonska podjetja rastejo in propadejo hitreje kot druga podjetja ter se razvijajo eksponentno, kar pomeni večje donose, pa tudi večja tveganja. Delujejo v zapletenem in hitro spreminjajočem se ekosistemu, v katerem sta ključnega pomena mreženje in preizkušanje. Zagonski stroški spletnega podjetja so nižji, vstopne ovire pa manjše, zato so taka podjetja privlačna za začetek podjetniške kariere. Spletni podjetniki zato potrebujejo prilagojene podporne ukrepe za strukturno krepitev spletnega zagonskega ekosistema.

⁴³ Močnejša evropska industrija za rast in oživitvev gospodarstva – Posodobitev sporočila o industrijski politiki. COM(2012) 582 z dne 10. oktobra 2012.

Na strani povpraševanja **vlaganje v digitalne tehnologije ni več izbira**: podjetja so lahko danes konkurenčna le, če so vključena v digitalni svet. To predstavlja tako priložnosti kot tudi izzive, zlasti za MSP, saj pogosto težje obvladujejo vse bolj zapletene nove poslovne modele.

Digitalni podjetniki so tisti, ki v celoti izkoriščajo prednosti digitalnih izdelkov in storitev, vključno z „računalništvom v oblaku“, za prilagoditev svojih poslovnih modelov in krepitev konkurenčnosti⁴⁴. Pobude EU „Pametna uporaba informacijskih tehnologij in integracija MSP v globalne industrijske vrednostne verige“ ter digitalna pismenost bodo spodbujale porast digitalnih tehnologij in MSP povezale z digitalnim svetom.

Potencial e-trgovine kot del priložnosti enotnega digitalnega trga za podjetnike še ni v celoti izkoriščen. Zaupanje v spletno poslovanje bodo okrepili številni posebni ukrepi⁴⁵.

Komisija bo:

- **krepla bazo znanja** o pomembnih tržnih trendih in inovativnih poslovnih modelih z vzpostavitvijo spletnih mehanizmov spremljanja trga in kazalnikov v sodelovanju z glavnimi zainteresiranimi stranmi, da bi spodbudila dialog in vodila k skupnemu načrtu ukrepanja;
- **okrepila ozaveščenost** podjetnikov in MSP z vseevropsko informacijsko kampanjo o koristih novega digitalnega razvoja; kampanja bo spodbujala evropske zgodbe o uspehu, vseevropske natečaje in programe nagrajevanja, da bi podjetnike ozavestila o spremembah poslovnega okolja in novih poslovnih priložnostih;
- **spodbujala mreženje**, ki bo poživilo in podpiralo nove poslovne zamisli, kot so: oblikovanje **Evropske mreže mentorjev** za svetovanje ter teoretično in praktično usposabljanje o poslovanju v digitalni dobi ter dogodki za navezavo stikov in sklepanje novih partnerstev med zainteresiranimi stranmi;
- **uvedla posebne ukrepe za spletne podjetnike**, kot so: i) Evropsko partnerstvo za zagonska podjetja, ki jim bo omogočalo dostop do strokovnega znanja, mentorstva, tehnologij in storitev, ii) Klub vodilnih spletnih podjetnikov, ki bo združeval najuspešnejše spletne podjetnike in kreplil kulturo spletnega podjetništva v Evropi; iii) Evropsko mrežo spletnih podjetniških pospeševalnikov; iv) delo z evropskimi vlagatelji, da bi povečali pretok tveganega kapitala in skupinsko financiranje za spletna zagonska podjetja; ter v) spodbujanje spletnih talentov z množičnimi spletnimi odprtimi tečaji⁴⁶ in vzpostavitev platform za mentorstvo in pridobivanje spretnosti;
- **krepla znanja in spretnosti** s spodbujanjem ukrepov e-spretnosti, s katerimi se bodo izboljšale spretnosti e-vodenja, znanstvene in ustvarjalne discipline ter vodstvene in podjetniške spretnosti za delovanje z novimi tehnologijami in na novih trgih.

Države članice so pozvane, da:

⁴⁴ COM(2012) 529, „Sprostitev potenciala računalništva v oblaku v Evropi“.

⁴⁵ COM(2011) 942 z dne 11. januarja 2012. Skladen okvir za okrepitev zaupanja v enotni digitalni trg elektronskega poslovanja in spletnih storitev.

⁴⁶ Glej na primer <http://www.radicalsocientreps.org/>, <http://www.youtube.com/watch?v=iE7YRHxwoDs> in <http://www.academicmatters.ca/2012/05/the-massive-open-online-professor/>.

- *okrepijo nacionalno ali regionalno podporo digitalnim in spletnim zagonskim podjetjem ter spodbujajo alternativno financiranje za tehnološka zagonska podjetja v zgodnji fazi delovanja, na primer s shemami inovacijskih bonov za IKT;*
- *spodbujajo dostop podjetnikov do odprtih in velikih zbirk podatkov, zbranih v javnih programih in programih, ki jih podpira industrija, kot je zbirka podatkov o kulturi Europeana⁴⁷;*
- *podpirajo najbolj nadarjene podjetnike, na primer s spodbujanjem najbistrejših diplomantov, da kariero začnejo v zagonskih podjetjih;*
- *podpirajo hitro sprejetje trenutno potekajočih pobud politik, kot sta reforma varstva podatkov in predlog za skupno evropsko prodajno pravo, ki bo zmanjšalo ovire za porast računalništva v oblaku v EU;*
- *zagotovijo najboljšo uporabo evropskih skladov za spletno in digitalno podjetništvo v skladu z veljavnimi pravili in prednostnimi nalogami.*

3.4. Lažji prenosi podjetij

Vsako leto se v vsej Evropi **prenese okoli 450 000 podjetij z 2 milijonoma zaposlenih**. Vendar so prenosi včasih težko izvedljivi, zato **po ocenah vsako leto propade 150 000 podjetij s 600 000 zaposlenimi**⁴⁸. Glavni razlogi za to so regulativna in davčna bremena, pomanjkanje ozaveščenosti o potrebnih pripravah in preglednih trgih za take transakcije ter dolga časovna obdobja, potrebna za izpolnjevanje formalnih obveznosti. Dodatna elementa, ki vplivata na ranljivost podjetja, sta pravna oblika družbe (samostojni podjetniki) in njena starost (zlasti družbe, mlajše od treh let). Zato so **najmanjša podjetja pri prenosih vedno najbolj ogrožena**.

Ta podjetja so „delujoča podjetja“ z uveljavljenimi izdelki, trgi in strankami, zato je verjetnost njihovega preživetja večja kot pri malih podjetjih. Potencialni podjetniki bi se morali zavedati, da je lahko **pridobitev „delujočega podjetja“ privlačna alternativa ustanovitvi novega podjetja**. **Prenose bi bilo treba olajšati** tako za podjetnika, ki želi prenesti svoje podjetje, kot tudi za prevzemnika.

Prenos podjetja iz ene generacije v drugo je značilen za družinska podjetja in predstavlja največji izziv. Prenos družinskega podjetja je treba obravnavati kot prenos lastništva, pri čemer lastništva ne predstavljajo likvidna sredstva, temveč nekaj, kar je družina vzpostavila in nadgrajevala iz roda v rod, vključno z vrednotami, tradicijo in strokovnim znanjem. Različni pristopi k obdavčenju dediščine in nepremičnin v EU kažejo, da je mogoče pravno okolje za prenos družinskih podjetij še izboljšati.

Prenos podjetij je bil **posebna tema Akta za mala podjetja**⁴⁹ in Pregleda „Akta za mala podjetja“ **za Evropo iz leta 2011**⁵⁰, še posebej pa je bil obravnavan v **sporočilu Komisije iz**

⁴⁷ <http://Europeana.eu> je kulturni portal, ki je bil ustanovljen s podporo Evropske komisije in deluje kot vmesnik, ki omogoča dostop do milijonov digitaliziranih knjig, slik, filmov, muzejskih eksponatov in arhivskih zapisov iz vse Evrope.

⁴⁸ „Business Dynamics: Start-ups, Business Transfers and Bankruptcy“ (Poslovna dinamika: zagonska podjetja, prenosi podjetij in stečajji) (2011).

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/files/business_dynamics_final_report_en.pdf.

⁴⁹ COM(2008) 394 final – „Najprej pomisli na male. Akt za mala podjetja za Evropo“.

⁵⁰ COM(2011) 78 final. Pregled „Akta za mala podjetja“ za Evropo.

leta 2006, „Izvajanje Lizbonskega programa Skupnosti za rast in delovna mesta: Prenos podjetij – nadaljevanje skozi nov začetek“⁵¹.

Čeprav so nekatere evropske države napredovale in razvile prenosom prijaznejši regulativni okvir, je lahko tudi v navedenih državah **še vedno nizka stopnja ozaveščenosti podjetniške skupnosti in zainteresiranih strani** (poklicnih združenj, odvetniških pisarn in svetovalcev za podjetnike) o možnostih prenosa in potrebni pripravi nanj.

Ker so ovire za uspešne prenose podjetij zlasti na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, je koristno primerjati pristope po vsej Evropi za **izmenjavo najboljših praks in ukrepanje**, zlasti glede **povečanja ozaveščenosti o prenosih podjetij, posebnih finančnih mehanizmov, namenjenih financiranju prenosov, pravnega preoblikovanja** (zlasti možnosti za ustanovitev delniških družb, ki lajšajo prodajo podjetja) **in preglednih trgov** za prenos podjetij⁵².

Komisija bo:

- *razvila smernice o najbolj učinkovitih programih in najboljših praksah, da se olajšajo prenosi podjetij, vključno z ukrepi za poglobljanje in širitev trgov za podjetja, pregledom razpoložljivih programov v Evropi in predlogi potrebnih ukrepov za odpravo preostalih potencialnih ovir pri čezmejnem prenosu podjetij; zato Komisija organizira strokovno delovno skupino s predstavniki držav članic, ki si bo leta 2013 prizadevala pregledati in analizirati razloge za preostale ovire na tem področju ter bo predlagala priporočila in podporne ukrepe za odpravo omenjenih ovir.*

Države članice so pozvane, da:

- *izboljšajo pravne, upravne in davčne določbe za prenos podjetij ob upoštevanju sporočila Komisije o prenosih podjetij iz leta 2006 in Sporočila Komisije o odpravljanju ovir pri obdavčevanju čezmejne dediščine znotraj EU iz leta 2011⁵³;*
- *uporabijo obstoječe evropske sklade v skladu z njihovimi veljavnimi pravili in prednostnimi nalogami za podporo pri prenosu MSP podjetnikom, ki nameravajo nadaljevati s poslovanjem;*
- *izboljšajo obveščanje in svetovanje za prenose podjetij ter spremljanje prenosov podjetij in zbiranje podatkov o njih;*
- *učinkovito obveščajo javnost o platformah in trgih za prenos podjetij ter začnejo kampanje za ozaveščanje potencialnih prodajalcev in kupcev komercialno izvedljivih podjetij;*
- *razmislijo o reviziji davčnih predpisov v zvezi z njihovimi učinki na likvidnost malih in srednjih družinskih podjetij v primeru nasledstva lastnika, ne da bi prenos negativno vplival na prihodke.*

⁵¹ COM(2006) 117 final.

⁵² Glede na študijo „Business Dynamics“ (Poslovna dinamika) je na primer le tretjina vključenih držav članic nudila posebne finančne produkte za podporo prenosu podjetij, v dvanajstih državah članicah pa je bilo na voljo le omejeno mentorstvo ali usposabljanje za to temo oziroma ju sploh ni bilo.

⁵³ COM(2011) 864 in povezano priporočilo 2011/856/EU o oprostitvi dvojnega obdavčenja dediščine.

3.5. Iz propada v uspeh: druga priložnost za poštene podjetnike v stečaju

Poslovni neuspeh je tako kot ustanovitev podjetja del dinamičnega, zdravega trga. **Podatki kažejo, da do velike večine (96 %) stečajev pride zaradi niza poznih plačil ali drugih objektivnih težav** – z drugimi besedami gre za „poštene propade“ in ne za goljufijo podjetnika⁵⁴. Vendar mnogi zakoni o stečaju podjetnike kljub temu obravnavajo kot goljufe, zato morajo pred rehabilitacijo prestati zapleten postopek. Postopek lahko v nekaterih državah članicah traja tako dolgo, da podjetniki nočejo razmišljati o drugem podjetju⁵⁵. V nekaterih primerih jim je lahko ustanavljanje novega podjetja zakonsko prepovedano za večino njihovega življenja ali kar za celo življenje.

Tudi po rehabilitaciji so nekdanji podjetniki v stečaju stigmatizirani in imajo težave pri financiranju novega podjetja. Zato številni potencialni podjetniki obupajo in ne želijo poskusiti znova.

Vendar raziskave kažejo, da so tisti, ki se odločijo za „**drugi začetek**“, **uspešnejši in preživijo dlje kot povprečna zagonska podjetja; rastejo hitreje in zaposlujejo več ljudi**⁵⁶. Zato poslovni **propad** ne bi smel pomeniti „**dosmrtne kazni**“, ki preprečuje vsako nadaljnjo poslovno dejavnost, **temveč bi ga bilo treba razumeti kot priložnost za učenje in izboljšave** – vidik, ki ga že danes v celoti sprejemamo kot osnovo napredka v znanosti. Zato mora vsak korak, s katerim se spodbuja nova generacija podjetnikov, vključevati zagotovilo, da jim tudi ob morebitnem neuspehu njihove prve zamisli ne bo za vedno prepovedano poskusiti znova. Zakoni o stečaju morajo zato zagotoviti hiter in učinkovit način za vlaganje zahtev in poplačilo terjatev za upniška podjetja, medtem ko bi bilo treba sprejeti hitrejše in cenejše postopke za zapiranje podjetij in rehabilitacijo po stečaju.

Komisija je lani decembra predstavila sporočilo o novem evropskem pristopu k poslovnemu neuspehu in insolventnosti⁵⁷, da bi ustvarila podjetjem prijaznejše okolje, na primer z izboljšanjem učinkovitosti nacionalnih zakonov o stečaju, vključno s trajanjem in stroški obdobja rehabilitacije po stečaju. Komisija je kot prvi korak na tej poti sprejela tudi predlog za posodobitev uredbe o postopkih v primeru insolventnosti⁵⁸, s katero bo zagotovila čezmejno priznavanje reševanja podjetij, vključuje pa tudi določbe za lažje vlaganje terjatev v drugi državi članici.

Komisija bo:

- *začela javno posvetovanje, da bi od zainteresiranih strani prejela mnenja o vprašanjih iz sporočila o novem evropskem pristopu k poslovnemu neuspehu in insolventnosti, vključno s tem, da se poštenim podjetnikom v stečaju ponudi druga priložnost ter da se „čas rehabilitacije“ skrajša in poenoti.*

Države članice so pozvane, da:

⁵⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0584:FIN:SL:PDF>.

⁵⁵ V nekaterih državah članicah lahko postopek likvidacije traja približno 1–2 leti. Za ponovno odprtje podjetja je potrebnih še 3 do 9 let.

⁵⁶ E. Stam, D. B. Audretsch in J. Meijaard, „*Renasant Entrepreneurship*“, Erasmus Research Institute of Management, 2006.

⁵⁷ COM(2012) 742, „Nov evropski pristop k poslovnemu neuspehu in insolventnosti“.

⁵⁸ COM(2012) 744.

- *kadar je mogoče, do leta 2013 skrajšajo čas rehabilitacije in poravnave dolgov za poštene podjetnike v stečaju na največ tri leta⁵⁹;*
- *nudijo podporne storitve podjetjem v zgodnji fazi prestrukturiranja, svetovanje za preprečitev stečajev in podporo MSP za prestrukturiranje in ponovni začetek;*
- *zagotovijo svetovalne storitve podjetnikom v stečaju za upravljanje dolga in jim olajšajo gospodarsko in socialno vključevanje ter razvijejo programe za „drugi začetek“, ki podjetnikom nudijo mentorstvo, usposabljanje in poslovno mreženje.*

3.6. Regulativno breme: jasnejša in enostavnejša pravila

Podjetniki bi morali biti „običajne stranke“, po meri katerih se oblikujejo postopkovne zahteve, vendar skoraj tri četrtine Evropejcev menijo, da je zaradi zapletenih upravnih postopkov pretežno zagnati lastno podjetje⁶⁰. Številni so se pritožili tudi glede velikih upravnih bremen, s katerimi se spopadajo pri upravljanju podjetja. Komisija se tega zaveda, zato se je leta 2007 zavezala k akcijskemu programu za zmanjšanje upravnih ovir, ki izhajajo iz zakonodaje EU, za 25 % do konca leta 2012⁶¹. Komisija je novembra 2011 sprejela poročilo Zmanjšanje upravnega bremena za MSP – Prilagoditev predpisov EU potrebam mikropodjetij⁶², ki se je osredotočalo na večji obseg vseh regulativnih bremen (poleg upravnih bremen, povezanih s poročanjem upravnim organom) in uvaja načelo „obratnega dokaznega bremena“ za vsako novo upravno breme. V njem se je Komisija zavezala tudi k izboljššanemu posvetovanju z malimi podjetji in sprejetjem letnega pregleda napredka pri izvajanju v državah članicah.

Komisija je predstavila predloge, ki presegajo 25-odstotno znižanje, zakonodajalec EU pa je sprejel ukrepe, s katerimi bi podjetja letno lahko prihranila 30,8 milijarde EUR. To predstavlja četrtno regulativnega bremena, ki je bilo ocenjeno na 123,8 milijarde EUR. Dodatno 5,5-odstotno zmanjšanje bremena bi bilo mogoče doseči, če bi dodatne predloge Komisija sprejela tudi Evropski parlament in Svet.

Znatni prihranki so bili doseženi na področju **davčne zakonodaje** (prehod s papirnatega na elektronsko izstavljanje računov) in prava gospodarskih družb (izvzetost mikropodjetij iz nekaterih določb o obveznostih finančnega poročanja). Direktiva o izdajanju računov⁶³ na primer določa enakovredno obravnavo papirnatih in elektronskih računov in državam

⁵⁹ Kot zahtevajo sklepi Sveta za konkurenčnost iz maja 2011.

⁶⁰ Raziskava Flash Eurobarometer Evropske komisije št. 354, „Podjetništvo“.

⁶¹ Akcijski program za odpravo nepotrebnih upravnih bremen za podjetja v EU je kot prednostne naloge opredelil področja, ki ustvarijo okoli 80 % upravnih bremen, ki izhajajo iz zakonodaje EU, vključno z nacionalnimi pravili za izvajanje ali prenos te zakonodaje. V dogovoru s skupino Stoiber Group, ki je zagotovila neodvisno svetovanje, je bilo predlaganih več sto sprememb, ki so na letni ravni podjetjem že omogočile več kot 40 milijard EUR prihrankov. Predlogi vključujejo področja od kmetijstva, okolja in ribištva do prava gospodarskih družb, davkov, statistike, varnosti živil in farmacevtskih izdelkov. Področja, ki najbolj „prispevajo“ k prihrankom, so davčna zakonodaja (prehod s papirnatih računov na elektronske) in pravo gospodarskih družb (izvzetost mikropodjetij iz nekaterih določb o bilanci stanja in obveznostih objave).

⁶² COM(2011) 803 in sporočilo o ustreznosti predpisov EU. Glej http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/index_en.htm.

⁶³ Direktiva Sveta 2010/45/EU z dne 13. julija 2010 o spremembi Direktive 2006/112/ES o skupnem sistemu davka na dodano vrednost glede pravil o izdajanju računov.

članicam ne dovoljuje več, da za e-račune predpisujejo določeno tehnologijo⁶⁴. Napredek je bil dosežen tudi pri posodabljanju **carinske zakonodaje**, zmanjšanju obveznosti statističnega poročanja za MSP in na številnih področjih v državah članicah⁶⁵.

V ospredju politične agende Komisije ostaja zmanjševanje nepotrebnih ali odvečnih regulativnih bremen. Zato se je poleg konferenc v državah članicah 1. oktobra 2012 začelo javno posvetovanje za opredelitev **desetih najbolj obremenjujočih prepisov EU**⁶⁶. Izid tega posvetovanja bo s podrobnejšo analizo upoštevan pri ocenjevanju potrebe po pregledu določb EU na posameznih področjih.

Regulativne obveznosti podjetij bi morale biti jasne in enostavne. Poleg zaščite javne varnosti in zdravja, varnosti in zdravja pri delu ter okolja jasni regulativni okviri zagotavljajo enake konkurenčne pogoje, pošteno in svobodno konkurenco, poslovno varnost in tržno predvidljivost. Pametna pravna ureditev lahko prav tako spodbuja inovacije in evropskim podjetjem pomaga na vrh pri ključnih tehnologijah in storitvah. Vendar bi bilo treba odpraviti podvajanje izdaje dovoljenj ali neusklajeno izdajanje. Prav tako bi za poslovne dejavnosti na notranjem trgu bilo treba odpraviti obremenjujoče formalnosti, kot je zahteva za dokazovanje avtentičnosti javnih listin (npr. evidenc podjetja).

Kjer koli je to mogoče, **bi bilo treba odpraviti ali zmanjšati birokratske ovire za vsa podjetja** in zlasti za mikropodjetja, **vključno s samozaposlenimi in svobodnimi poklici**, na katere birokratska bremena zaradi njihove majhnosti ter omejenih človeških in finančnih virov še močneje vplivajo. Obenem bi bilo treba odstraniti nepotrebne in neupravičene ovire za vstop v svobodne poklice.

Na področju javnih naročil MSP in čezmejne ponudnike ovirajo upravne zahteve (na primer zagotavljanje evidenčnih dokumentov), težave pri pridobivanju informacij in včasih nesorazmerne zahteve naročnikov. Delež javnih naročil, oddanih MSP, se od leta 2002 ni bistveno spremenil. Najpomembnejši dejavnik, ki vpliva na udeležbo MSP, je velikost naročila – MSP na splošno ne morejo sodelovati pri večjih javnih naročilih ali izpolniti njihovih zahtev in na splošno se zdi, da naročila nad 300 000 EUR presegajo njihove zmogljivosti. Razdelitev naročil v sklope s skupno vrednostjo nad določenim pragom bi povečala število naročil, dostopnih MSP.

Komisija poleg tega državam članicam priporoča, naj še naprej posodablja trge dela s poenostavljanjem zakonodaje na področju zaposlovanja in razvojem prožnih oblik dela, vključno s skrajšanim delovnim časom⁶⁷.

⁶⁴ Ocenjuje se, da bi prehod na e-račune pri vseh podjetjih srednjeročno pomenil prihranek v višini 18 milijard EUR.

⁶⁵ Za izveček najboljših praks glej obširne priloge k poročilu „Evropa je lahko uspešnejša“, ki ga je pripravila skupina na visoki ravni za zmanjšanje upravnih bremen (november 2011), na naslovu http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/admin_burden/best_practice_report/docs/bp_report_signatur_e_en.pdf.

⁶⁶ Posvetovanje: „Katerih 10 prepisov EU najbolj obremenjuje MSP?“ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/public-consultation-new/index_sl.htm.

⁶⁷ „K okrevanju s številnimi novimi delovnimi mesti“, 18.4.2012, COM(2012) 173 final. Glej tudi „Ovire za rast – Najemanje prvega zaposlenega“, poročilo izvedenske skupine Prvi zaposleni, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/support_measures/first_emp/1st_emp_sl.pdf.

Poleg tega bi bilo treba podjetjem omogočiti, da lahko računajo na **strokovne nasvete in pomoč**, kadar se soočajo z napačno uporabljeno zakonodajo o notranjem trgu, področje, na katerem je bila mreža Komisije SOLVIT dejavna v zadnjih 10 letih.

Podjetnikom bi bilo treba omogočiti tudi, da na enem mestu dobijo izčrpne informacije o dovoljenjih, upravnih postopkih ter finančni in javni podpori. Razširiti bi bilo treba uporabo „enotne vstopne točke“ za podjetnike, kot je „Barcelonactiva“, dobitnik evropske nagrade za podjetništvo za leto 2011. Poleg tega je Komisija pred kratkim zagnala nov portal „Tvoja Evropa“, na katerem je mogoče najti **enotno vstopno točko za finančne instrumente EU**⁶⁸. Na spletu bi morale biti objavljenih več upravnih postopkov, vključno s čezmejnimi. Države članice se spodbuja, da bi se njihove enotne vstopne točke, ustanovljene na podlagi direktive o storitvah, uporabljale za več postopkov, upoštevale pristop življenjskega cikla podjetja ter bile večjezične in bolj prijazne uporabnikom.

Komisija:

- *si bo še naprej odločno prizadevala za zmanjšanje regulativnih bremen v predlagani zakonodaji EU, zlasti na področjih, kjer so take obremenitve največje;*
- *bo navedla, kako bo pregledovala ureditev EU za zmanjšanje nepotrebnih ali prekomernih obremenitev na področjih, opredeljenih kot deset najbolj obremenjujočih. Predlagane bodo tudi zakonodajne pobude za zmanjšanje upravnih bremen na drugih področjih, kot so tiste za spodbujanje elektronskega izdajanja računov na področju javnega naročanja in olajšanje poslovanja z enotno napovedjo DDV⁶⁹;*
- *bo predlagala zakonodajo za odpravo zapletenih zahtev za avtentifikacijo javnih dokumentov, ki jih morajo MSP predložiti za opravljanje čezmejnih poslov na enotnem trgu;*
- *bo ustanovila delovno skupino za oceno posebnih potreb svobodnih poklicev v zvezi z vprašanji, kot so poenostavitev, internacionalizacija ali dostop do financiranja;*
- *bo spremljala napredek prek enotnih vstopnih točk v skladu z direktivo o storitvah in države članice spodbujala, naj bodo bolj naklonjene poslovanju;*
- *bo sprejela ukrepe, s katerimi bo zagotovila, da več podjetij dobi pomoč prek mreže SOLVIT, kadar javni organi kršijo njihove pravice na enotnem trgu; Evropska podjetniška mreža bi morala podjetjem pomagati zagotoviti učinkovit dostop do mreže SOLVIT in njeno uporabo; Komisija bo pregledala tudi vse obstoječe vire za podjetnike na ravni EU, da bi zagotovila jasnost in dostopnost ter se izognila podvajanju informacij in zastarelim informacijam.*

Države članice so pozvane, da:

⁶⁸ To je rezultat akcijskega načrta Komisije, da bo izboljšala dostop MSP do financiranja, COM(2011) 870 final.

⁶⁹ Delovni program Komisije 2013 (COM (2012) 629 final).

- *skrajšajo čas za pridobivanje dovoljenja in drugih dokumentov, potrebnih za zagon podjetniške dejavnosti na en mesec do konca leta 2015⁷⁰;*
- *v celoti izvajajo „Evropski kodeks najboljših praks, ki malim in srednjim podjetjem (MSP) zagotavlja lažji dostop do javnih naročil“ do leta 2013;*
- *še naprej posodablajo trge dela s poenostavljanjem zakonodaje na področju zaposlovanja in razvojem prožnih oblik dela, vključno s skrajšanim delovnim časom⁷¹;*
- *razširijo uporabo enotnih vstopnih točk na več gospodarskih dejavnosti in jih naredijo bolj prijazne uporabnikom;*
- *vzpostavijo „enotne vstopne točke za podjetnike“, kjer bodo združene vse podporne storitve za podjetnike, vključno z mentorstvom, svetovanjem v zvezi z dostopom do običajnega in posebnega financiranja, dostopom do „inkubatorjev“ in „podjetniških pospeševalnikov“ ter podporo za zgodnji vstop mladih podjetij na mednarodni trg; sodelovati bi morale vse ustrezne zainteresirane strani, da se zagotovi partnerski pristop, vključno z izvajalci izobraževanja in usposabljanja.*

4. PODROČJE UKREPANJA 3 – VZORNICI IN OSREDOTOČENOST NA POSEBNE SKUPINE

4.1. Novo dojemanje podjetnikov kot vzornikov

Znane podjetniške zgodbe o uspehu v Evropi niso pogoste. To je posledica dejstva, da se podjetništvo ne priznava kot zaželena poklicna pot. Poklic podjetnika se v Evropi redko uvršča med zelo priljubljene poklice. Kljub temu da podjetniki ustvarjajo nova delovna mesta in so gonilna sila gospodarstva, jih mediji ne predstavljajo kot vzornike. Med mladimi podjetniška kariera zato ni posebno priljubljena, kar odvrča tudi tiste, ki bi morda želeli postati podjetniki.

Pomemben element za spremembo podjetniške kulture je zato **sprememba dojemanja podjetnikov s praktičnim in pozitivnim obveščanjem** o dosežkih podjetnikov, njihovi vrednosti za družbo in priložnostih za ustanavljanje ali prevzem podjetij kot poklicne poti. V ta namen je treba povečati njihovo prepoznavnost v vlogi vzornikov, ob tem pa upoštevati raznovrstnost podjetniških profilov in poti do uspeha. Z jasnimi in privlačnimi informacijami o izzivih in prednostih podjetniške kariere se negativni vtisi lahko popravijo. Zato je za korenito spremembo podjetniške kulture ključna ustrezna širša razprava v javnosti, zlasti v medijih. Javne in zasebne institucije bi bilo treba spodbujati k poudarjanju družbenega in gospodarskega pomena podjetništva ne le kot legitimne poklicne poti, temveč tudi kot zadeve izjemnega nacionalnega, evropskega in mednarodnega pomena.

Komisija bo:

- *v okviru „tedna MSP“ uvedla vseevropski „dan podjetništva EU“, namenjen dijakom zadnjega letnika srednješolskega izobraževanja. Med dogodki bi lahko bila*

⁷⁰ V študiji „Business Dynamics“ (Poslovna dinamika) iz leta 2010 je bilo ugotovljeno, da je pet vzorčnih družb v 7 od 33 sodelujočih evropskih držav lahko vsa potrebna dovoljenja pridobilo v 30 dneh.

⁷¹ http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/ags2013_sl.pdf, stran 10.

srečanja s podjetniki, študije primerov, predavanja, delavnice in dnevi odprtih vrat v podjetjih.

Države članice so pozvane, da:

- *pospešujejo dejavnosti za promocijo podjetništva in imenujejo znane podjetnike za nacionalne ambasadorje podjetništva, da bodo postali „prepoznavni obrazi podjetništva“ v svojih državah. Njihova vloga bo promocija vrednosti podjetništva v družbi, poudarjanje pomena razvoja podjetniških spretnosti in izkušenj v izobraževanju ter predstavljanje podjetništva kot poklicne možnosti;*
- *bolje upoštevajo raznovrstnost poslovnih modelov in pravnih statusov v nacionalnih ali lokalnih programih za podporo podjetjem ter razvijajo izobraževanje in usposabljanje na področju socialnega podjetništva.*

4.2. Nova obzorja: osredotočenost na ženske, starejše, migrante, brezposelne in mlade

Demografske skupine, ki so premalo zastopane med podjetniško populacijo in zlasti ustanovitelji zagonskih podjetij, so mladi, ženske, invalidi in/ali migranti. Evropa jim mora odpreti poti v podjetništvo ter jim tako zagotoviti delovna mesta, okrepiti njihovo gospodarsko in družbeno vlogo ter spodbuditi njihove ustvarjalne in inovativne zmogljivosti. Te poti bi morale pri zagotavljanju in prejemanju nasvetov in informacij upoštevati potrebe različnih skupin, njihova pričakovanja in norme. Ukrepi bi morali temeljiti na celostnem programu podpore, ki spodbuja človeški kapital in zagotavlja finančno podporo. Poleg posebnih dejavnosti, prilagojenih potrebam posamezne skupine, bi morale biti vse skupine vključene v programe podjetniškega usposabljanja, ki so oblikovani in se zagotavljajo v partnerstvu z izvajalci izobraževanja in usposabljanja, mladinskimi organizacijami, glavnimi poslovnimi svetovalci in finančnimi institucijami.

4.2.1. Ženske

Ženske predstavljajo 52 % vsega evropskega prebivalstva, vendar le tretjino samozaposlenih ali vseh ustanoviteljev novih podjetij v EU⁷², **zato so velik vir podjetniškega potenciala v Evropi**. Pri ustanavljanju in vodenju podjetja se ženske spopadajo z več težavami kot moški, zlasti pri dostopu do finančnih sredstev, usposabljanju, povezovanju v mreže ter usklajevanju poslovnega in družinskega življenja⁷³.

Potencialne podjetnice bi bilo treba seznaniti s programi za podporo podjetjem in možnostmi financiranja.

Komisija je leta 2009 ustanovila Evropsko mrežo ambasadork ženskega podjetništva, ki naj bi delovale kot vir navdiha in vzornice za potencialne podjetnice. Leta 2011 je bila ustanovljena Evropska mreža mentorjev za podjetnice, ki prostovoljno svetuje ženskam pri ustanavljanju in vodenju novih podjetij. Komisija je leta 2012 pripravila predlog za večjo uravnoteženost

⁷² Eurostat, „Statistika v središču: podjetniška vrzel med moškimi in ženskami“ (30/2007).

⁷³ Glej na primer O. Bekh, *ETF Women's Entrepreneurship Development* (Razvoj ženskega podjetništva Evropske fundacije za usposabljanje), *Policy Brief* (2012); A. Lesina, F. Lotti, „Do Women Pay More for Credit? Evidence from Italy“ (Ali ženske plačujejo več za posojilo? Primer Italije), *NBER Working Paper* (2008); „Women in business and decision-making“ (Ženske v podjetništvu in odločanju), *Eurochambres* (2004).

spolov v upravnih odborih podjetij, ki kotirajo na borzi. Čeprav so za članstvo v upravnem odboru potrebne drugačne kompetence in spretnosti v primerjavi s podjetništvom, bi lahko več žensk na visokih vodstvenih položajih služilo kot zgled za ostale ženske na splošno. Opazno večje število uspešnih poslovnih žensk bo drugim ženskam pokazalo, da imajo možnosti za uspeh na trgu dela.

Učinkovito izvajanje obstoječe zakonodaje o enakosti spolov, zlasti Direktive 2010/41/ES⁷⁴, bi moralo še dodatno spodbuditi žensko podjetništvo.

Komisija bo:

- *ustanovila vseevropsko spletno platformo za mentorstvo, svetovanje, izobraževanje in poslovno mreženje za podjetnice, ki bo prek spleta povezala obstoječe nacionalne mreže ambasadork in mentorjev, poglobila njihovo ponudbo in razširila njihov domet ter podpirala žensko podjetništvo na nacionalni in regionalni ravni s spodbujanjem izmenjave dobrih praks med državami članicami.*

Države članice so pozvane, da:

- *oblikujejo in izvajajo nacionalne strategije za žensko podjetništvo, katerih cilj je povečanje deleža podjetij, ki jih vodijo ženske;*
- *zbirajo podatke, ločene po spolu, in letno posodablajo podatke o stanju ženskega podjetništva na nacionalni ravni;*
- *nadaljujejo in razširijo obstoječe mreže ambasadork ženskega podjetništva in mentorjev za podjetnice;*
- *izvajajo politike, s katerimi bodo ženskam omogočile ustrezno ravnotežje med poklicnim in družinskim življenjem z zagotavljanjem primernega in cenovno dostopnega varstva za otroke in starejše vzdrževane osebe, predvsem s polnim izrabljanjem podpore v okviru EKSRP, ESRR in ESS.*

4.2.2. Starejši

Starejši so dragocen vir za podjetništvo. Med letoma 1990 in 2010 se je delež Evropejcev, starejših od 50 let, z 32,1 % povečal na 36,5 % in po pričakovanjih se bo povprečna starost evropskega prebivalstva v prihodnjih desetletjih še naprej dvignila. Vsako leto se upokoji vse več dobro izobraženih in zelo izkušenih odraslih, družba pa do zdaj ni bila inovativna pri njihovi aktivaciji in izkoriščanju njihovega strokovnega znanja in spretnosti. S sodelovanjem starejših pri ustanavljanju podjetij ter podpiranju novih in obstoječih podjetnikov bi se izkoristile njihove bogate izkušnje, ki se ob upokojitvi lahko izgubijo, kar bi spodbudilo tudi medgeneracijsko učenje in prenos znanja.

Ker ljudje živijo dlje in bolj zdravo, se tradicionalne oblike in možnosti upokojevanja spreminjajo. Starejšim, ki želijo prvič ustanoviti podjetje, bi moral biti na voljo celoten razpon obstoječih podpornih storitev.

⁷⁴ UL L 180, 15.7.2010, str. 1.

Starejši podjetniki so lahko tudi dragocen vir za druge podjetnike. Z neprecenljivim strokovnim znanjem in izkušnjami lahko upokojeni podjetniki omogočijo lažjo ustanovitev in vodenje podjetja, kot bi to sicer bilo za neizkušene ustanovitelje. To znanje je dragocen evropski intelektualni kapital in bi ga bilo treba čim bolj izkoristiti. Evropa bi se lahko zgledovala po programih, kot sta irski „Senior Enterprise“ in francoski „Maillages“, ki spodbujajo motivirane starejše, da delujejo kot prostovoljni mentorji, potencialni kupci podjetij ali vlagatelji v podjetja ali kot začasni poslovodje, ki pomagajo ranljivim zagonskim podjetjem ali podjetjem v prehodu⁷⁵.

Komisija bo:

- *pomagala pri izmenjavi dobrih praks za pomoč starejšim vodstvenim delavcem in podjetnikom pri mentorstvu novih podjetnikov ter podpirala vzajemno in medgeneracijsko mentorstvo med podjetniki za izmenjavo ključnih spretnosti, kot so pismenost na področju IKT in izkušnje starejših.*

Države članice so pozvane, da:

- *spodbujajo starejše podjetnike, zainteresirane za prenos strokovnega znanja na nove podjetnike, ter starejše podjetnike ustrezno povezujejo z neizkušenimi podjetniki, s čimer se oblikujejo ekipe s širšim naborom spretnosti;*
- *zagotovijo, da je sodelovanje starejših podjetnikov in upokojenih vodstvenih delavcev v projektih skladno z njihovimi pokojninskimi možnostmi.*

4.2.3. Podjetniki migranti

Priseljenci so med letoma 1995 in 2005 ustanovili 52 % zagonskih podjetij v Silicijevi dolini, k uspehu Izraela pa je prav tako precej prispevalo priseljsko prebivalstvo. **Glede na podatke OECD so migranti bolj podjetniški od domačinov, samozaposlena oseba tujega porekla, ki ima malo ali srednje podjetje, pa ustvari med 1,4 in 2,1 dodatnega delovnega mesta⁷⁶.** Migranti so pomemben vir potencialnih podjetnikov v Evropi. Toda danes so evropska podjetja, ki jih ustanavljajo migranti, večinoma mikro podjetja z zelo malo ali nič zaposlenimi. Poleg tega so z vidika prometa in dobička v primerjavi z avtohtonimi podjetji majhna. Kvalificirani migranti pogosto naletijo na pravne težave ter omejene zaposlitvene in poklicne možnosti, zaradi česar se odločajo za samozaposlitev. Poudariti bi bilo treba tudi, da nekatere tretje države privabljajo podjetnike s posebno ugodno migracijsko politiko. Obravnavati bi bilo treba tudi ranljivejše skupine manj kvalificiranih migrantov. Migranti se sicer pogosteje odločajo za ustanovitev podjetja kot ostalo prebivalstvo, vendar so zaradi pomanjkanja informacij, znanja in poznavanja jezika tudi pogosteje neuspešni⁷⁷.

⁷⁵ Še en tak uspešen primer je ameriški *Service Corps of Retired Executives* (SCORE) z mrežo 13 000 prostovoljcev, ki so s strokovnim svetovanjem leta 2011 pomagali ustvariti več kot 67 000 delovnih mest.

⁷⁶ OECD (2010), *Open for Business; Migrant Entrepreneurship in OECD Countries* (Podjetništvo migrantov v državah OECD), OECD Publishing, <http://dx.doi.org/10.1787/9789264095830-en>.

⁷⁷ J. Rath, Eurofound (2011), *Promoting ethnic entrepreneurship in European cities* (Spodbujanje etničnega podjetništva v evropskih mestih), Urad za publikacije Evropske unije, Luksemburg. Evropa, ki je na voljo na: <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2011/38/en/2/EF1138EN.pdf>.

EU je javno priznala, da je lahko prispevek podjetnikov migrantov ključen za trajnostno rast in zaposlovanje. V evropskem programu za vključevanje državljanov tretjih držav⁷⁸ je poudarjeno, da je vloga migrantov kot podjetnikov pomembna ter da bi bilo treba okrepiti „njihovo ustvarjalnost in inovativnost“. Pomembno je, da politike za spodbujanje podjetništva v Evropi v celoti upoštevajo podjetniški potencial te skupine. Visokokvalificirani državljani tretjih držav že lahko zaprosijo za sprejem na ozemlje držav članic za namen zaposlitve na podlagi direktive o modri karti⁷⁹. Nacionalne in evropske politike bi morale upoštevati tudi potencial kvalificiranih migrantov za ustanavljanje podjetij in ustvarjanje delovnih mest. S podpornimi ukrepi in pobudami politike bi bilo treba pritegniti zlasti nadarjene potencialne podjetnike, ki želijo ustanoviti svetovna podjetja s sedežem v Evropi.

Komisija bo:

- *predlagala pobude politike za privabljanje podjetnikov migrantov in pospeševanje podjetništva migrantov, ki so že v EU ali vanjo prihajajo iz drugih razlogov kot ustanavljanje podjetja, na podlagi dobrih praks, ki so jih razvile države članice, vključno z lokalnimi organi;*
- *preučila možnost zakonodajnega predloga za odpravo pravnih ovir za ustanavljanje podjetij in izdajanje stabilnega dovoljenja za kvalificirane priseljske podjetnike.*

Države članice so pozvane, da:

- *odpravijo pravne ovire za ustanavljanje podjetij zakonitih podjetnikov migrantov, kot je preučitev pobud za izdajanje stabilnega dovoljenja kvalificiranim priseljenskim podjetnikom ali priseljencem z univerzitetno diplomo evropske ustanove, s katerim lahko ustanovijo podjetje v Evropi in ki se lahko podaljša, če so izpolnjeni vnaprej določeni cilji glede ustvarjanja novih delovnih mest, prometa ali privabljanja novih sredstev;*
- *podjetnikom migrantom in potencialnim podjetnikom migrantom olajšajo dostop do informacij in mreženja, na primer z ustanovitvijo ustreznih informacijskih centrov na območjih z visokim deležem migrantov.*

4.2.4. Brezposelni, zlasti mladi

Glede na znatno število brezposelnih v Evropi bi bilo treba vzpostaviti programe za podporo podjetništvu, s katerimi bi se spodbujalo ustanavljanje podjetij kot poti iz brezposelnosti⁸⁰. Malo programov podpore za razvoj podjetij se osredotoča posebej na brezposelne mlade⁸¹.

Vsaka oblika podpore za razvoj podjetij bi morala vključevati zagotavljanje informacij in povezav do podpornih storitev, svetovanje in usmerjanje ter poslovno inštruiranje in mentorstvo. Takšna pomoč se lahko razširi tudi na zagotavljanje posebnih spretnosti (npr. prepoznavanje priložnosti, poslovno načrtovanje, finančno poslovanje, prodaja in trženje), ki se posredujejo bodisi neformalno (npr. prek programov mentorstva) ali bolj formalno z

⁷⁸ COM(2011) 455 final in SEC(2011) 957 final.

⁷⁹ Direktiva Sveta 2009/50/ES.

⁸⁰ „Za zaposlovanje mladih“, COM(2012) 727.

⁸¹ Glej zlasti bilten Evropske komisije in OECD o podjetništvu mladih v Evropi, ki je na voljo na: http://ec.europa.eu/youth/news/20120504-youth-entrepreneurship-employment_en.htm.

udeležbo na tečaju. Podporo bi bilo treba usmeriti na skupine z največjim potencialom (kot so brezposelni delavci s strokovnimi spretnostmi, ženske ali mladi); temeljiti pa bi morala na tesnem sodelovanju med zavodi za zaposlovanje, službami za podporo podjetništvu in ponudniki financiranja. Cilj je brezposelnim pomagati pri učinkovitem prehodu v samozaposlitev, povečati trajnost njihovih podjetij in podporo prilagoditi skupinam, ki morda potrebujejo dodatne vire, kot so mladi ali tisti, ki jih običajne oblike podpore podjetjem ne dosežejo.

Pozornost bi bilo treba nameniti tudi brezposelnim na splošno, zlasti tistim, ki že imajo spretnosti in kompetence, ki bi se s poslovnim inštruiranjem in mentorstvom lahko prenesle na podjetja samozaposlenih.

Komisija bo:

- *leta 2014 začela prihodnji mikrofinančni instrument v okviru programa za socialne spremembe in inovacije, ki bo osredotočen na ranljive skupine, vključno z osebami, ki so izgubile zaposlitev ali jim to grozi ali imajo težave pri vstopu ali vrnitvi na trg dela;*
- *iz Evropskega socialnega sklada zagotovila tehnično pomoč, ki bo med drugim osredotočena na vzpostavitev programov podpore za mlade ustanovitelje podjetij in socialne podjetnike;*
- *junija 2013 v okviru mikrofinančnega instrumenta Progress organizirala forum zainteresiranih strani s področja mikrofinanciranja in socialnega podjetništva za vključitev lokalnih finančnih posrednikov v spodbujanje podjetniške dejavnosti v zelenem gospodarstvu;*
- *v letnem poročilu o podjetništvu za leto 2013, razvitem skupaj z OECD, analizirala razmere glede podjetništva za brezposelne. V poročilu bo predstavljena analiza sedanjega položaja, opisani primeri dobre prakse pri reševanju tega vprašanja in predlagana ustrezna priporočila za ukrepe politike;*
- *analizirala rezultate študije „Samozaposlovanje in podjetništvo: prispevek javnih zavodov za zaposlovanje k ustvarjanju delovnih mest“ in junija 2013 organizirala informativni dogodek za javne zavode za zaposlovanje.*

Države članice so pozvane, da:

- *povežejo javne zavode za zaposlovanje s storitvami za podporo podjetjem in ponudniki (mikro)financiranja, da se brezposelnim pomaga pri usmerjanju v podjetništvo;*
- *za boj proti brezposelnosti oblikujejo programe poslovnega usposabljanja za brezposelne mlade z jasno opredeljenimi fazami: izdelava profila, načrtovanje, zagon, konsolidacija in rast, pri čemer vsaka faza zajema različno ponudbo storitev (svetovanje, usposabljanje in pridobivanje kvalifikacij, mentorstvo in dostop do mikrokredita), v partnerstvu z mladinskimi in drugimi organizacijami, glavnimi poslovnimi svetovalci in finančnimi institucijami;*

- *uvadejo programe aktivne politike trga dela, ki zagotavljajo finančno podporo za ustanovitev podjetja za vse brezposelne;*
- *v partnerstvu s sistemi izobraževanja in usposabljanja vzpostavijo in izvajajo programe podjetniškega izobraževanja za brezposelne, da lahko ti kot podjetniki (ponovno) vstopijo v poslovno življenje na podlagi uspešnih modelov iz raznih držav članic, s čimer se jim omogoči druga priložnost za izobraževanje.*

5. ZAKLJUČEK

V sedANJI gospodarski krizi **so nova in mlada podjetja ključna za okrevanje s številnimi novimi delovnimi mesti v Evropi**. Težave, povezane z nizko stopnjo ustanavljanja podjetij, visoko stopnjo opustitve in šibko rastjo podjetij v Evropi, so dobro znane. Čas je za ukrepanje, da lahko evropski podjetniki in Evropa kot celota postanejo prilagodljivejši in ustvarjalnejši ter imajo večji vpliv v okolju globalizirane konkurence, ki še nikoli ni bila tako zahtevna in hitra.

Za spodbuditev podjetnikov in ponovno oživitev podjetniške dejavnosti v Evropi morajo Komisija in države članice delovati sočasno ter ponovno vzpostaviti zaupanje, ustvariti najboljše možno okolje za podjetnike z njihovo vključitvijo v središče poslovne politike in prakse ter korenito spremeniti kulturo podjetništva.

Uspešni primeri iz vse Evrope kažejo, da obstajajo dobre prakse, ki podjetnikom omogočajo uspeh in rast. Evropa mora v celoti vsrkati in izkoristiti bogastvo teh izkušenj, da odpravi ovire in obremenjujoče zahteve, ki otežujejo poslovne dejavnosti. Uprave vseh držav članic bi morale začeti **priznavati podjetnike kot ustvarjalce delovnih mest in blaginje**. Hkrati mora Evropa postati naklonjena najpametnejšim podjetniškim duhovom na mednarodni ravni. Regulativni in podporni okviri bi morali ustanovitelje iz drugih svetovnih regij spodbuditi, da pridejo v Evropo namesto na primer v ZDA ali vzhodno Azijo. Samo s takšnim pristopom je mogoč daljnosežen napredek na ključnih področjih: bolj sorazmerni in enostavnejši predpisi, dostop do financiranja, podpora novim podjetjem, prenos podjetij in učinkoviti stečajni postopki ter pravična druga priložnost za poštene neuspešne podjetnike.

Kljub temu da so ti elementi potrebni, pa sami ne bodo zadostovali za ponovno oživitev evropskega podjetništva. Evropejci se za ustanovitev podjetja odločajo zlasti zaradi samouresničitve ter prožnosti časa in kraja opravljanja dela, ne pa zaradi dobrih okvirnih pogojev⁸². Zato je **potrebna korenita sprememba evropske kulture za novo dojemanje podjetništva**, ki javno slavi uspeh, izpostavlja zaslužnost podjetnikov pri evropski blaginji in opozarja na prednosti podjetniške kariere.

Zaradi vseh teh vzrokov so za trajno spremembo nujno potrebne naložbe v spreminjanje javnega dojemanja podjetnikov, podjetniško izobraževanje in podporo skupinam, ki so med podjetniki premalo zastopane. Podjetniška dejavnost v Evropi bo dolgoročno uspešna le, če bo začelo podjetniško kariero kot zadovoljujočo in privlačno možnost priznavati veliko število Evropejcev.

Korenita sprememba podjetništva je skupna in dolgoročna naloga Komisije in držav članic.

⁸² <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/eurobarometer/>.

Komisija bo napredek tega akcijskega načrta in njegovih ključnih ukrepov spremljala v okviru politike na področju konkurenčnosti in industrije ter mehanizmov upravljanja iz Akta za mala podjetja, tudi prek njihove zunanje razsežnosti z državami kandidatkami in potencialnimi državami kandidatkami ter državami evropskega sosredstva. Pri zagotavljanju napredka predlaganih ukrepov bo še posebno pomembno vlogo imela mreža nacionalnih odposlancev za MSP skupaj z odposlancem EU za MSP. Države članice so pozvane, da o napredku pri izvajanju ključnih ukrepov iz tega sporočila na nacionalni ravni poročajo v nacionalnih programih reform v okviru evropskega semestra.

PRILOGA: KLJUČNI UKREPI KOMISIJE

<u>Priloga: Akcijski načrt za podjetništvo 2020 – Oživitev podjetniškega duha v Evropi</u>		
<i>Ključna področja</i>	<i>Predlogi Komisije</i>	<i>Datum izvedbe</i>
Podjetniško izobraževanje in usposabljanje v podporo rasti in ustanavljanju podjetij		
Izobraževanje in usposabljanje	<ul style="list-style-type: none"> • Razviti vseevropsko pobudo za podjetniško učenje, pri čemer se bo združilo in dalo na razpolago obstoječe evropsko in nacionalno strokovno znanje za oceno učinka, izmenjavo znanja, razvoj metodologij in vzajemno mentorstvo med strokovnjaki iz držav članic. • Skupaj z OECD vzpostaviti usmerjevalni okvir za spodbuditev razvoja podjetniških šol in ustanov za poklicno izobraževanje in usposabljanje. • Razširjati usmerjevalni okvir za podjetniške univerze; pospeševati izmenjavo med univerzami, zainteresiranimi za uporabo okvira; okvir postopno prenesti na visokošolske ustanove v EU. • Podpreti uspešne mehanizme za ustanavljanje podjetij ob podpori univerz (odcepljena podjetja „spin-off“ itd.) in ekosisteme, ki povezujejo univerze in podjetja ter podpirajo to ustanavljanje. 	<ul style="list-style-type: none"> • 2013–2015 • 2013–2014 • 2012–2013

Ustvarjanje okolja, ki podjetnikom omogoča uspešnost in rast		
Dostop do financiranja	<ul style="list-style-type: none"> • Financiranje programov, usmerjenih v razvijanje trga za mikrofinanciranje v Evropi, in sicer prek pobud, kot sta Program za socialne spremembe in inovacije ter pobuda za skupni ukrep za podporo mikrofinančnih institucij (Jasmine), ter dajanje sredstev za mikrofinanciranje na voljo državam članicam in regijam prek Evropskega socialnega sklada in Evropskega sklada za regionalni razvoj. • Razvoj ureditve EU za izmenjavo trgovanja z delnicami in obveznicami, ki jih izdajo MSP („rastoči trgi MSP“), da se olajša neposreden dostop MSP do kapitalskega trga v okviru pregleda direktive o trgih finančnih instrumentov. 	<ul style="list-style-type: none"> • Se že izvaja, bo okrepljen v novem večletnem finančnem okviru od leta 2014 naprej. • Se že izvaja.
Podpora novim podjetjem v ključnih fazah njihovega življenjskega cikla in pomoč pri rasti	<ul style="list-style-type: none"> • Opredelitev in spodbujanje najboljših praks držav članic, da se ustvari podjetništvu prijaznejše davčno okolje. • Pregled pravil, ki prepovedujejo nekatere prakse zavajajočega trženja, da bodo bolj odporna, ter krepitev ukrepanja proti takim praksam v čezmejnih primerih. • Pomoč državam članicam pri razvoju celovitih podpornih shem in ukrepov za nove podjetnike, zlasti za mlade podjetnike, s seminarji o krepitvi zmogljivosti, ki so financirani prek tehnične pomoči ESS in med drugim vključujejo zadevne izvajalce izobraževanja in usposabljanja za razvoj integriranih strategij. • 	<ul style="list-style-type: none"> • Se že izvaja. • 2013 • 2013

Omogočanje novih poslovnih priložnosti v digitalni dobi	<ul style="list-style-type: none"> • Krepitev baze znanja o pomembnih tržnih trendih in inovativnih poslovnih modelih v digitalnem sektorju. • Krepitev ozaveščenosti z vseevropsko informacijsko kampanjo za MSP o koristih IKT, vključno z ustanovitvijo Evropske mreže spletnih podjetij. • Spodbujanje mreženja z oblikovanjem Evropske mreže mentorjev za usposabljanje in svetovanje ter sklepanje novih partnerstev. • Za spletne podjetnike bodo uvedene posebne pobude, kot so ustanovitev Evropskega partnerstva za zagonska podjetja za omogočanje dostopa do strokovnega znanja, mentorstva, tehnologij in storitev, Kluba vodilnih spletnih podjetnikov, ki bo združeval najuspešnejše spletne podjetnike in krepil kulturo spletnega podjetništva v Evropi, ter množičnih spletnih odprtih tečajev za spodbujanje spletnih talentov in vzpostavitve platform za mentorstvo in pridobivanje spretnosti. • Krepitev znanja in spretnosti, na primer s spodbujanjem vzpostavitve in pridobivanje e-spretnosti, znanstvenih in ustvarjalnih spretnosti ter vodstvenih in podjetniških spretnosti za vstopanje na nove trge. 	<ul style="list-style-type: none"> • Od 2013 naprej. • Od 2013 naprej. • 2014 • 2013 • Se že izvaja.
Prenosi podjetij	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj smernic o najbolj učinkovitih 	<ul style="list-style-type: none"> • 2013–2014

	<p>programih in najboljših praksah, da se olajšajo prenosi podjetij, vključno z ukrepi za poglobljanje in širitev trgov za podjetja, pregledom razpoložljivih programov v Evropi in predlogi potrebnih ukrepov za odpravo preostalih potencialnih ovir pri čezmejnem prenosu podjetij.</p>	
<p>Druga priložnost za poštene podjetnike v stečaju</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Začetek javnega posvetovanja, da se od zainteresiranih strani prejmejo mnenja o vprašanjih iz sporočila o novem evropskem pristopu k poslovnemu neuspehu in insolventnosti, vključno s tem, da se poštenim podjetnikom v stečaju ponudi druga priložnost, ter da se „čas rehabilitacije“ skrajša in poenoti. 	<ul style="list-style-type: none"> • 2013
<p>Regulativno breme: jasnejša in enostavnejša pravila</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Predlog zakonodaje za odpravo zapletenih zahtev za avtentifikacijo javnih dokumentov, ki jih morajo MSP predložiti za opravljanje čezmejnih poslov na enotnem trgu. • Ustanovitev delovne skupine za oceno posebnih potreb svobodnih poklicev v zvezi z vprašanji, kot so poenostavitev, internacionalizacija ali dostop do financiranja. • Sprejem ukrepov za zagotovitev, da vse več podjetij dobi pomoč prek mreže SOLVIT, kadar javni organi kršijo njihove pravice na enotnem trgu. 	<ul style="list-style-type: none"> • 2013 • 2013 • 2013
<p>Vzorniki in osredotočenost na posebne skupine</p>		
<p>Novo dojetje podjetnikov kot vzornikov</p>	<ul style="list-style-type: none"> • V okviru „tedna MSP“ uvesti vseevropski „dan podjetništva EU“, namenjen dijakom zadnjega letnika srednješolskega izobraževanja. 	<ul style="list-style-type: none"> • 2013
<p>Ženske</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ustanoviti vseevropsko spletno platformo za mentorstvo, svetovanje, izobraževanje in poslovno mreženje za podjetnice, ki bo prek spleta povezala obstoječe nacionalne mreže ambasadork in mentorjev, poglobila 	<ul style="list-style-type: none"> • 2013–2015

	njihovo ponudbo in razširila njihov domet na nacionalni in regionalni ravni.	
Starejši	<ul style="list-style-type: none"> Pomagati starejšim vodstvenim delavcem in podjetnikom pri mentorstvu novih podjetnikov ter podpirati vzajemno in medgeneracijsko mentorstvo med podjetniki za izmenjavo ključnih spretnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> 2013–2015
Migranti	<ul style="list-style-type: none"> Predlagati pobude politike za privabljanje podjetnikov migrantov in pospeševanje podjetništva migrantov, ki so že v EU ali prihajajo iz drugih razlogov kot ustanavljanje podjetja, na podlagi dobrih praks držav članic. Preučiti možnost zakonodajnega predloga za odpravo pravnih ovir za ustanavljanje podjetij in izdajanje stabilnega dovoljenja za bivanje za kvalificirane priseljske podjetnike. 	<ul style="list-style-type: none"> 2014–2017 2014–2017
Brezposelni	<ul style="list-style-type: none"> Začeti prihodnji mikrofinančni instrument v okviru programa za socialne spremembe in inovacije, ki bo osredotočen na ranljive skupine, vključno z osebami, ki so izgubile zaposlitev ali jim to grozi ali imajo težave pri vstopu ali vrnitvi na trg dela. Iz Evropskega socialnega sklada zagotoviti tehnično pomoč, ki bo osredotočena na vzpostavitev programov podpore za mlade ustanovitelje podjetij in socialne podjetnike. V povezavi z mikrofinančnim instrumentom Progress organizirati forum zainteresiranih strani s področja mikrofinanciranja in socialnega podjetništva za vključitev lokalnih finančnih posrednikov v spodbujanje podjetniške dejavnosti v zelenem gospodarstvu. Analizirati ugotovitve študije „Samozaposlovanje in podjetništvo: prispevek javnih zavodov za 	<ul style="list-style-type: none"> 2013 marec 2013 2013 2013

	zaposlovanje k ustvarjanju delovnih mest“ in organizirati informativni dogodek o pridobljenih izkušnjah za javne zavode za zaposlovanje.	
--	--	--